CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

॥ऋषिपञ्चमी॥

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

श्रीगणेशायनमः।श्रीगुरुभ्योनमः।युधिष्ठिरउवाच॥श्रुतानिदेवदेवेश
व्रतानिविविधानिच।सांप्रतमेसमाचक्ष्वव्रतंपापप्रणाशनं॥कृष्णउवाच।
अत्रापिचराजेंद्रपंचमीऋषिसंज्ञिता॥कथयामिचयांकृत्वानारीपापा
त्प्रमुच्यते॥युधिष्ठिरउवाच।कीदृशीपंचमीकृष्णकथंवैऋषिसंज्ञिता।
[redacted]पातकान्मुच्यतेकस्मान्नारीयदुकुलोद्भव॥पापा
निचबहून्यत्रविद्यंतेकिलकेशव॥४॥कृष्णउवाच।ऋषिपंचम्यांकस्मात्पा
पात्प्रमुच्यते॥कृष्णउवाच।अज्ञानाज्ञानतोवापियास्त्रीजातारजस्व

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

ला॥५॥ऽपस्पृशतिभोंडादीन्यहकर्मीति संस्थिता।सायन्नोनिमहत्पा
पंपतिनानरकंव्रजेत्॥६॥युधिष्ठिरऽवाच।कथंनारीरुदोषोयंरजःसंतो हिके
राव॥येनसापतिनासाईनरकंचपतेध्रुवं॥७॥व्यासऽवाच॥ ॥शृणुतत्कारणं
राजन्यस्मान्नारीरजस्वला॥ ~~प्रोक्ताघोदूरतःस्पर्शेचानुवीनिभाषते~~॥८॥तास्
रवधाश्चक्रोब्रह्महत्याहतोभवत्॥पापात्मात्रिवशाद्भूळवीडितोवृत्रसूद
नः॥९॥ब्रह्माणंसमुपागत्यकृतोजलिरभाषित॥ ॥इंद्रऽवाच॥प्रेरितोहं
सुरैर्ब्रह्मन्वृत्रस्यचवधःकृतः॥किंकृत्वाममहत्येयंयास्यतेतद्वदप्रभो॥

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

कस उवाच॥ श्रुत्वेत्थं प्रार्थयामास तदाशङ्खपितामहं॥ ततोदेवैस्सहब्रह्मा क्षतीर्थ्या
त्वाचमुच्यता॥ श्रुत्वातद्वाक्यविधिनाचतुर्धादिक्कतार्थतां॥ भूमौन्यषिञ्चद्
दक्षेषुनिम्नगाश्चैवधात्रभुः॥ दक्षेषुक्षीरसंज्ञेतिभूम्याभूषरसंज्ञिता॥
नारीपुरजलेनाजलेबुद्बुदसंज्ञका॥ तस्माज्जलानारीत्येवार्याचत्रयन्नतः॥ ब
ह्मणःशासनात्यार्थचातुर्वर्ण्येनसर्वदा॥ प्रथमेहनिचोद्गीतोद्वितीयेब्रह्मघात
की॥ तृतीयेयज्ञकीर्त्तिश्चतुर्थेभूद्रजामला॥ द्वेकर्मणिजिह्मेचपंचमेहनिशु
ध्यति॥ ज्ञानतोज्ञानतोवापिसंकीर्त्यहिपातकं॥ तत्यापक्षयार्थायवैकार्य
यज्ञजिपंचमी॥ सर्वपापप्रशमनीसर्वोपद्रवनाशनी॥ ब्रह्मक्षत्रियवैश्यैश्च

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust.

सर्वैः कार्या प्रयत्नतः॥ माघस्य शुद्धपक्षे च पञ्चमी कर्त्तव्या च प्रयत्नेन
धर्मसन्तानवर्द्धिनी॥ सप्तवर्षं सदा पूज्या सा घण्टा सुशोभना॥ स्थापनीया
सरित्तीरे वेदोक्तैर्मन्त्रमङ्गलैः॥ कुङ्कुमागरुकर्पूरैश्चन्दनैश्च सुपूजनैः॥ फलैश्च
विविधैर्नैवेद्यैर्वस्त्रैर्यज्ञोपवीतकैः॥ नारिकेलैश्च पूगैः कूष्माण्डकसु
मैः॥ अन्यैश्चारण्यकैश्चैव नैवेद्यैर्विविधैरपि॥ दीपमालाकुलं कुर्याद्दद्यात्तत्र
वनिं वदेत्॥ स्तुतिमाशीः कृतं कुर्याद्धृतं चन्द्रक्षिपूर्वकं॥ शाकाहारेण कर्त्त
व्यमकृष्टपक्वैस्तिलैः फलैः॥ अन्योन्नारण्यकैश्चैव वस्त्रकम्बलभोजनैः॥ अन
न्तविधिना पार्श्वे सप्तवर्षाणि कारयेत्॥ सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोके

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

महीयते॥ ॥युधिष्ठिरउवाच॥ ॥ब्रूहिकृष्णमहाप्राज्ञमहात्म्यंवदमुत्तमं॥आदौके
नचिदाख्यातंसप्तर्षीणांवतंशुभं॥किंपुण्यंकिंफलंदेववतमाचरितंनृणां॥कथ
यस्वप्रसादेनयदितुष्टोसिमेप्रभो॥ ॥कृष्णउवाच॥ ॥पुराकृतयुगेजन्वि
दर्भायाबभूवह॥श्येनजिन्नामराजर्षिस्त्रातुर्वर्णानुपालकः॥तस्यदेशेवस
द्विप्रोवेदवेदांगपारगः॥सुमतिर्निमवैराजन्विदर्भनगरेस्थितः॥ऋषि
वृत्तिंसमाश्रित्यकुटुंबंपालयत्यसौ॥तस्यजायासुमाध्वीचनित्यंधर्मप
रायणा॥पतिव्रतापतिप्राणापतिवाक्यपरायणा॥जयश्रीर्नामविख्याता
बंधुभृत्यसुहृज्जना॥सुचिरान्वितासाचआवृद्धकालेसुमध्यमा॥क्षेत्रा

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

दिमिरतापार्थ्याकुलीकृतचेतसा॥एकदाचात्मनःप्राप्तोऋतुकालेविलोकितः॥
रजस्वलापिसानारीगृहकर्मचकारह॥भांडादीन्स्पृशतस्तस्यास्तुतोप्राप्तावि
भामिनी॥कदाचिद्दैवयोगेनआगतोऋषिपंचमी॥तस्मिन्नेवदिनेराजन्स
मतेश्चापिदुर्दिनं॥भोज्यन्नंप्रेदोविप्रोनार्यैप्रतिनगादह॥॥सुमतिरुवा
च॥॥शृणुस्त्रंत्तिमेवाक्यंयेसौजनपदोमम॥सप्तर्षीणांसमर्वीमं
त्रयामिसरित्तटे॥यास्यामिपरयाभक्त्यापितॄणांतत्पिहेतवे॥तथेत्युक्त्वा ८२
विप्रोसौसंप्राप्तायमुनातटं॥मिमित्रेतासुमनसःपितॄन्दृष्ट्वाभोज्यो॥
रजदोषंचसंप्राप्तोभार्यातस्यगृहेसुता॥विमिताससादकालेपञ्चमी

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

कदंबकंआर्यो: किंतुमया कार्यंश्राद्धंपतिद्देनम॥ आमंत्रिनोऽनुनयस्वेसर्वे
स्वर्गदायकाः॥ हेत्थंपाकश्चसंजातः श्रुत्वाहोनिष्फलोगतः॥ इतिसंजातमन
सानत्यक्तोनाडुसंचयः॥ स्त्रीयाऽचुः॥ ॥ साध्वीस्त्वात्वंतत्कोलपाकुरुय
शोचितंश्राद्धंकरेतु विप्रोसौपिंडदानंयथाविधि॥ इत्यक्तासादास्त्रीनिश्चो
त्वापंचकारह॥ मध्याह्नेनास्करेजातेकालेचकुतपेस्थिते॥ श्राद्धंकृत्वातुविधि
वत्पिंडनिर्वपणंकृतं॥ अन्नंचविविधंदत्तंलेह्यंभोज्यसमन्वितं॥ पात्रमा
लभ्यविधिवत्पितृभ्योनन्यवेदयत्॥ तेतदाहोरसंहृष्टाःपितरश्चसुप्रीतः॥
जस्यलायासंसृष्टंज्ञात्वानेहिजसत्तमः॥ शापंदत्वागतास्तेवैनिराशाःपित
रोगताः॥ तस्यतोकालपर्यंतंजन्मनेपृथिवीतलौ॥ पंचत्वंचगतोवोनीतोयमपु

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

संघाति।।चानितौयमहूनेऽत्रविविधैर्दैवबंधनैः।एवंतौदंपतीमानेत्स्वकर्मवशगौनृप
भायोतस्यनुविप्रस्यरतुसंपर्कदोषतः।सुन्यायोनिमनुप्राप्तासुमित्रोपिनरेश्वरः।त
स्यादोषस्यसंपर्कोहूलोवृषीबभूवह।।सुमित्रस्यचपुत्रौत्रीवृषदंशमेतिविश्रु
तः।।पितुःशुश्रूषणान्नोटवनेतिष्ठेज्जकः।स्यतौपितरौपार्थरतुसंपर्कदोषतः।।
तिर्यग्योनिमनुप्राप्तौपूर्वकर्मप्रभावतः।डुंडोजातिस्मरोराजन्वनेवसतिस्मह।।
सुतस्यैवगृहेमातानृपश्रीशुनिकीभवत्।डुंडिष्टभोजनेनित्यंपूर्वपापमनु
स्मरन्।।सुमित्रोपितातस्यराजन्वैदर्भसुतः।मित्रलांगलकर्षीबलीव
र्दीबभूवह।।निवेशनेस्वपुत्रस्यस्यबलीवर्दत्वमागतः।सास्मुनीतत्रसंज्ञा

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

तास्मरंतीपूर्ववेचेष्टितं॥एकत्रवासिनौचैवस्वपुत्रस्येववेश्मनि॥तयोस्त्वकालपयो
येक्षुधयाहेसमुपागते॥औत्यभृप्रियदोविप्रोभार्योवचनमब्रवीत्॥ ॥देवशर्मउ
वाच॥ ॥अद्यसंवत्सरदिनंपितुर्मेचक्रहासिनी॥श्रोत्रियाब्राह्मणानांकृपाकृ
ष्टिर्विधीयतां॥तथाचपाकमुद्दिश्यकृतानर्च्यक्षणात्मनात्॥श्रेयसाडंतयाह
रिस्थापितंनिजवेश्मनः॥हरिःस्थितेपथेचसयोगरत्नमक्षिपत्॥नैहेचच ४
तयाभाजनपाकसंभ्रमचेतसा॥एवंदृष्ट्वातुतत्रविषदुष्टमशोभनं॥दृष्ट्वावि रम
चारयामासगोशब्दायमवस्थिता॥एतेपीत्वामृत्युंनिजवेश्मानसेश ॥५॥
यः॥मयास्पृष्टानिभांडानिसन्मयानित्यजेत्यमी॥उपवीसेनतस्वी

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

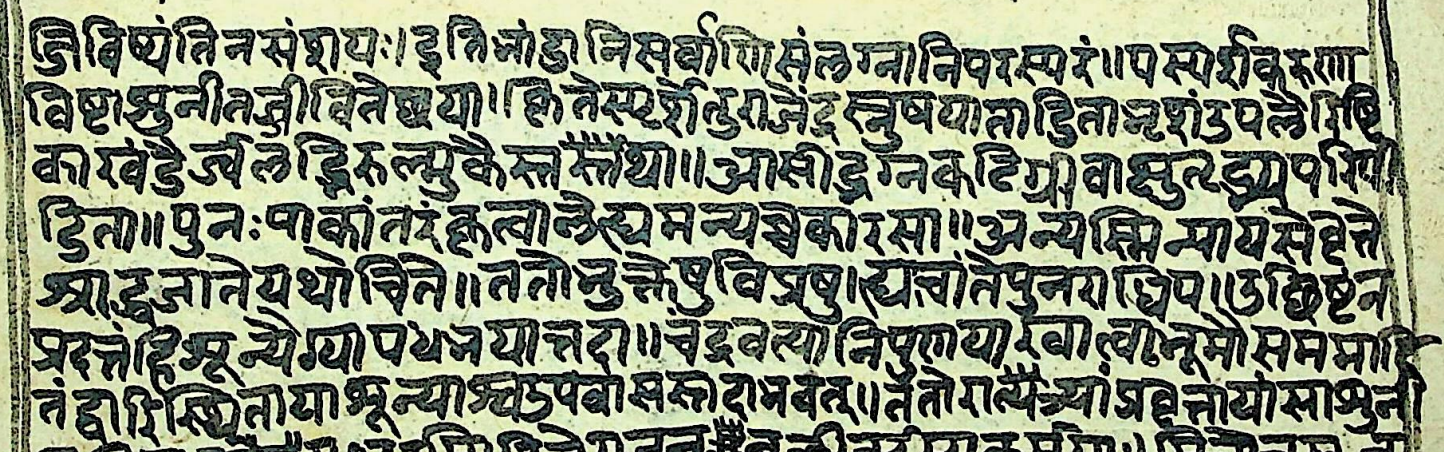

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

नक्तस्यब्राह्मणकर्मिकर्मकृत्व। आसायंवाहितस्तेनवृषलोयंबुभुक्षितः। अपाक्ये
नस्वपानीयमानीतंपुनरर्पितः। अनड्वानोदनोदंडैःप्रहारैरपीडितः। निष्ठु
तीसाभुनीतन्नरात्रौचैकत्रवासितौ॥ शुभ्रीनिकटमायातावधंचक्रुश्चनैःशनैः।
अवरद्वैवकीवाणीरात्रौनिरजनेस्थिते॥ ॥शुनीउवाच॥ बुभुक्षितोह्यना
थोहंनारदनचान्नमद्यमेऽधिष्ठंपूर्तिहाविधाभोक्षयतेभ्रशंततः। अह
मचोनड्वानूढेपापेत्यब्राह्मणे॥ किंकरोमित्यथाक्रुद्धोभारवाहीमहागतः।
आसाद्यवाहमानेननरेणनक्षितंमया॥ पानीयंआपितंनैवदुःखीजा
तोस्मिसांप्रतं॥ अथप्रियेत्वयाप्राप्तंकिंचिदप्यशनंगृहे॥ इतिश्रुत्वाब्रवीद्

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

नमनडुहंमुनीपुत्रंतदासाकथयामासदिवाचनंपुनःपुनः॥ ॥मुनीउवाच॥ ॥म
ध्याह्नसमयेप्राप्तेमुपुत्रेणयशस्विनाविप्रमुखेषुसर्वेषुवेदवेदांगवेदिषुकृतश्रमु
प्रयत्नेनश्रद्धयाकृतेपुस्थिते॥पक्षिण्याकाशमार्गेणनीयमानेविलाशये॥मन्मा
क्रम्यप्राणोत्पीडितोसोनर्वैर्भृशंतदादुखान्मुमोचाथगरुंबहुलंमुखात्॥त
न्निस्तंपतद्भूडेमयादृष्टंचलत्यके॥मयाविचित्यबहुधामरिष्यतियतोद्विजाःतस
कत्यागकरणेपश्यत्यास्पर्शनेकृतं।तत्रास्थितंतयादृष्टंतवपुत्रस्यनार्यया॥बुभु
क्षितानत्पापस्मिदुःखितातडितातदा।निराहारोस्मिसंजातादुखितास्मिपुन
पुनः॥ततःसमागतासायंतवपादांतिकंविभो॥आवाभ्यांकेनपापेनपुत्रवप्रा

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

नीदृशं॥ ॥कृष्ण उवाच॥ ॥आमाषतद्वैयेनाभ्रष्टंसर्वमिदंप्रिये॥आर्येनवैव
तत्पापंपूर्वजन्मन्युपार्जितं॥तवदोषेणमहताबलीवर्दत्वमागतः॥पितुश्च
याहेसंज्ञाप्तेसजातास्मिरजस्वला॥रहएकाकिनीचैवद्विजाश्चाविनिमंत्रिताः॥
सयस्मात्वात्यजवस्त्रार्पस्पर्शस्त्रियोकृतः॥तेनपापप्रभावेनरविशापबले
नचाईदृशीप्राप्तावस्मादृशीदृश्यतेप्रिये॥तवदोषेणमहताबलीवर्दत्व
मागतं॥अद्याहमात्मजक्षेत्रेवाहितोसफलंदिनं॥श्यामितोब्राह्मणोनाहं
मुखंबध्वाबुभुक्षितः॥हृश्राद्धंकृतंतेनैहाजातममकष्टतो॥ ॥कृष्ण०॥

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

डवाच॥ ॥द्वारं न्सान्वेषमाणाचवधूस्तस्यानवन्दा॥श्रुत्वातयोर्विवदतोश्रु
नीहषभयोस्तदाशंकमानाचभीतोचसन्तीरंसान्यवेदयैदाश्चश्वीःश्रुनी
वंश्वशुरोबलीवर्दलमागतौनिशम्यचैवतत्कर्मयेनैरंदुःकृतंहतंतयोःसौ
वादिनोरेवंमातापित्रोर्नैराधिपासुश्रावसुमतीवाक्यंशुनियोनिविप्रा
पितं॥ततःपुत्रोविनीतात्माकृतांजलिपुटस्तदास्वमातरंविदित्वादुतयो
र्दत्वासुभोजने॥ततोसौदुःखितौहपुत्रोतावस्थायदातयोःमातापि
त्रोश्चराजेंद्रतदासौप्रस्थितोवनं॥तत्रगत्वाज्ञानवृद्धान्ऋषीन्परमने
ष्टिकान्॥प्रणिपत्याब्रवीद्वाक्यंचिंतयन्हितमेतयोः॥ ॥देवशर्मोवा

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

च॥ ॥केनकर्मविपाकेनपितरोमेनपोषन्ताः॥इमांवस्थांसंप्राप्तोमोक्ष्यतेचत
तःकथं॥ ॥ऋषयऊचुः॥ ॥पितुक्षयाहंसंप्राप्तवमानाद्बलस्यच॥संजाता
दैवसंयोगात्पूर्वकर्मविपाकतः॥गृहेएकाकिनीसाध्विद्विजाश्चाविनिर्गि
ताः॥सचस्त्रीत्वाच्चसातत्रपापस्पर्शंचकारह॥तेनपापप्रभावेनऋषिशापव
लेनच॥तेनकर्मविपाकेनशुनीयोनिमुपागता॥पितासेपर्वतोबेणबली रम
वदीवभूवह॥१०॥दिवंगतेतुवाना॥ ॥केनाकेनपितरोमोक्षंतेचतपोय ॥८॥
ना॥कथयस्वमुनेअग्रेच॥ ॥येनकर्मक्षयोभवेत्॥ ॥ऋषयऊचुः॥ ॥
कथयामाद्विजश्रेष्ठव्रतंपापप्रणाशनं॥माघिशोदपदशुक्लेपंचमीत

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

त्रयमभवत्।।तस्यांसप्तऋषीन्पूज्यध्यायेन्नारायणंप्रभुं।।शाकाहारैश्चकर्त्तव्यं
यंशाकेवर्षकादिभिः।अनेनविधिनासप्तर्षिव्रतमाचरेत्।।तयोक्त
मुक्तिकामार्थंकार्य्यमृषिपंचमी।।भार्ययासहविप्रेंद्रऋषीन्सेपूज्ययत
तः।एवंकृतेव्रतेविप्रऋषिपंचमिसंज्ञिके।।मोक्ष्यतेपितरोपापात्पूर्व
जन्मसमुद्भवात्।।रजुसंपर्कजात्पापान्मुच्यतेनात्रसंशयः।।तच्छ्रुत्वासु
मतिर्वाक्यंपरमंऋषिभाषितं।हृष्टोव्रतंचक्रेसभार्यःश्रद्धयान्वितः।
प्राप्तेभाद्रपदेमासिशुक्लपक्षेद्वितीयजोत्तम।।सर्वपापप्रनाशार्थंस्था
वैऋषिपंचमी।।साकृतासार्यसापूर्वजन्मन्येतत्प्रदापय।।इतिश्रु

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

इतिश्रुत्वाब्रवीद्भार्यासुनयाचयशस्विनी॥ ॥देवशर्मोवाच॥ ॥देहिमे
श्वशुरयोपुण्यंनिजंव्रतसमुद्भवं॥व्रतपुण्यमिदंवातुप्रेरितातेनधीमता॥
तयोःशिरसिचिक्षेपपत्नसतासनलांजलिं॥मुक्तोशापेनुराजेंद्रतपु
रायत्रभावतः॥दिव्याबरधरोभूत्वादिव्यमाल्यानुलेपिता॥विमानव
समारूढौकृतयमानौमरुद्गणैः॥हर्षेणमहतापुत्रौसपुत्रंवीक्ष्यविस्मि
तौ॥ऊचतुस्तेमहाप्राज्ञतेनपुत्रेणतारितौ॥विमानेनार्कवर्णेनयास्यो
वःपरमांगतिं॥ ॥इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणेरविषष्ठमीव्रतकथा॥

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

श्रीकृष्ण उवाच॥ ॥एतच्छ्रुत्वादेवशर्मापुनःपप्रच्छतान्ऋषीन्॥केनचान्नप्रमाणे
णव्रतमेतन्मुनीश्वराः॥प्राप्तंचफलमेतस्यतथाचास्यसुभक्तितः॥विधत्तैकोहि
शंतस्यतत्सर्वंब्रूहिमोद्विजाः॥ ॥ऋषयऊचुः॥ ॥शृणुविप्रवथापुराणपूर्वह
त्तकथांतांसिताय्यस्यचसंवादंब्रह्मणासहसुव्रत॥ ॥सिताप्युवाच॥ ॥शृ
ताभिदेवदेवेशव्रतानिविविधानिच॥संप्रतंमेसमाचक्ष्वव्रतंपापविनाश
नं॥ ॥ब्रह्मोवाच॥ ॥शृणुराजन्प्रवक्ष्यामिव्रतानामुत्तमंव्रतं॥ऋषिवे
मिविख्यातजातापापप्रणाशिनी॥येनचीर्णनराजेंद्रनरकंनैवपश्यति॥अ
त्रिवोदाहरतीममितिहासंपुरातनं॥वैदेहेद्विजवरउत्तंकोनामनामतः॥तस्य

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

भार्यासुशीलेतिपतिव्रतपरायणा॥अभूत्तस्यापत्यसुतपुत्रोद्विकुलदर्पणः॥अथी
तवात्सांगवेदान्सर्वशास्त्राणिसर्वशः॥समानेपिकुलेतेनसुताचापिविवाहि
तापतित्वंपालयंतीवसतीचपितुर्गृहे॥तस्यादुःखेनसंतप्तोपुत्रंरैक्वाय
वेश्मनि॥गंगातीरेवनंप्राप्यतस्थौसुव्रतयासह॥सतत्राध्यापयामासवि
द्यान्वेदद्विजोत्तमः॥सुताचकुरुतेतत्रपितुश्शुश्रूषतीशुभे॥पित्रशु
श्रूषणंकृत्वाप्रीतेकदाचन॥निशीथेचैवसंयुक्तात्रिमिर्दिनैर्विराजि
तम्॥तीवैतथाविधंदृष्ट्वाविवस्थांजकरेस्थिते॥दिव्यालोकंसमा
सुमातरंकरुणान्वितं॥त्रिभिर्दिनैर्मयीतातामातःसंप्रतिहृष्यते॥व

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

वज्रपातसमंश्रुत्वाहृष्टातांचतथाविधां॥विललापसुनास्नेहादतिदुःखेन
दुःखिता॥उरश्चताडयामासमृतसंमोहमायया॥समालिंग्यचबाहुभ्यां
निन्यतत्पितुरंतिकं॥स्वामिन्कथयमेसंधिंकेनदुष्कृतवर्मणा॥यिनीदृ
क्चैवसंयुक्तजायतेकृमिसंकुले॥ऋषिरुवाच॥॥प्राप्तियंसप्तमीतीरेजन्म
निर्बाह्यतीस्मृतु॥नोपसर्पतिभांडेभ्यः॥सेजाताद्विजस्त्वला॥१२९॥
अस्यास्तत्पापभावेनजायतेकृमिवद्वपुः॥रजस्वलाप्रयुंजीतगृहकर्मे
तासर्वदा॥तथान्यासखीसंगादुतंदृष्ट्वाथपंचमी॥दृष्ट्वैवंतत्प्रभावेन
जाताद्विजकुलेशुभे॥अवज्ञयाव्रतस्यास्यकिमिराशित्वताधुना॥॥

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

सुशीलाउवाच॥ ॥दर्शनेनवतस्यास्यैविप्राणांनिर्मलेकुले॥जन्मयुष्मद्वृथा
नांचजायतेब्रह्मवर्चसां॥अवज्ञयावतस्यास्यजायतेक्रिमिराशयः॥महा
यैतयानाथतद्वंतंक्षयस्वमे॥ऋषयऊचुः॥ ॥सुशीलेशृणुतत्सम्यक्ते
नामुक्तमंवतं॥यैनचीर्णेनसद्यस्तानारीपापाद्विमुच्यते॥दुःखक्षयोपायताश्च
जायतेनात्रसंशयः॥वल्याणानिविवर्धंतेसंपदश्चनिरापदः॥नभस्येशुक्ल
पक्षेतुयदाभवतिपंचमी॥नदीषुचतथास्नात्वाकृत्वानियममानसः॥वि
धायनित्यकर्मोक्तिस्मृत्वाद्वारावतीपतिं॥स्नापयेद्दधिदुग्धाद्यैःपंचामृत
रसैश्शुभैः॥चंदनागरुकर्पूरैर्नानाद्रव्यैश्चशोभनैः॥माल्याद्यैश्शुभैर्वस्त्रैः

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

मर्घ्यसिद्धये।पश्चाद्गुरुः प्रकर्त्तव्योऽग्नीकार्यनायच॥मुनीनामर्चनंकुर्यादु
पचारैस्त्वषोडशैः।पश्चान्नजोडशांशेनतांश्चमेश्रमापिनी॥आवाहनास्त
नंपाद्यंअर्घ्यमाचमनीयंस्नानंवस्त्रोपवीतंचगंधपुष्पैतथैवच॥धूपदी
पंचनैवेद्यंताबूलंप्रार्थनंतथा।प्रदक्षिणंनमस्कारंदत्वोदत्वास्तुतिंपठेत्॥
मुनिभिश्चततोदद्याद्दक्षिणांनानाविधैःफलैः।ऋत्विजःसप्तवैकार्याब्रह्मो
वर्षसमन्वितैवंचपूजयेचैवतान्प्रकाशसमन्वितैः॥मुनैः।कलशं
स्थनधान्यसमन्वितंतुष्टयेअरुंधतीमहाभागपूज्यासौभाग्यसंयुतां॥
नंपूजाविधिंकृत्वापश्चाद्धोमसमारभेत्।चरुंश्रोक्तविधानेनकृत्वाग्निंस्था
Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

पयेद्बुधः॥ प्रातर्नोऽन्ततो होम मन्त्रस्य समिधे स्तिलैः। व्रीहिभिश्चयवैश्चैव घृतेन
चविधानतः। कृत्वाचपूर्वमाघारं पंचवारुणमेवच॥ सप्तव्याहृतिभिश्चैव होमंस
माचरेत्। कुरुष्वस्वेनजुहुयात्स्वाहाकारेतिवापुनः। शतमष्टोत्तरंवापि प्रत्येकं
जुहुयाद्बुधः॥ इदंविष्णुरितिमन्त्रेणघृतेनाज्याहुतीर्दश। प्रदाविष्णुरितिमन्त्रेण
घृतेनाज्याहुतीशतं। इषाषुरुमस्कृतेनाज्याहुतीशतद्वयं॥ स्विष्टकृतंत
तोहुत्वासाज्ञापत्यंघृतेनच॥ ऋषिभ्यस्वाहा॥ १ कालाय २ कामाय ३ सर्व
स्मायच ४ परिवत्सराय ५ इदावत्सराय ६ इडुवत्सराय ७ वत्सरायस्वाहा ८ इ
दावत्से ९ अहोरात्राय १० अर्द्धवत्सराय ११ मासाय १२ ऋतुभ्यः १३ ततोमहाव्या
हृतयः। ततः स्विष्टकृते॥ आद्यश्चित्तहोमः॥ पूर्णाहुतिंततोहुत्वाविप्रपूजां

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

समाचरेत्॥ विप्रेभ्यश्चततोदद्यात्सपत्नीकःसमाहितः॥ अलंकृतविधानेनवि
नयान्वितकारयेत्॥ वालांसिदद्याद्विप्रेभ्यःसत्यनेभ्यश्चशक्तितः॥ ५ वि
ष्णुश्चततोदद्याद्धेनुकांनियमाहितः॥ ६ क्षीरकंसुदुहिकांयष्टिंपवित्रमुपादधे
॥ कृष्णाजिनंपात्रिपात्रीगोपीचंदनमेवच॥ हिरण्यदक्षिणांदत्वाऋत्विग्भ्य
श्चथक्पथक्॥ विप्राणांप्रीतयेदद्याद्धेनान्यैतत्थैवच॥ स्त्रीभोज्य
प्रकर्त्तव्यमनिवारितमेवच॥ ऋषीणांप्रीतयेदद्याद्व्रतेसंपूर्णतानयेत्॥ वि
त्रान्बंधूंश्चसंतर्प्यदीनानाथांश्चतोनयेत्॥ सपत्नीकोगुरूंश्चैवतोषये
द्भूरिदानतः॥ व्रतंछिद्रंसमुच्चार्यप्रतिपत्यप्रदापयेत्॥ ॥ऋषिरुवाच॥ ॥

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

ऋषीणांपंचमीसम्यक्कृत्वानियतमानसा॥ अत्रपूजायतःपुण्यंतच्छृणुध्वंसमाहिता॥
सर्वयज्ञेषुयत्पुण्यंसर्वतीर्थेषुतत्फलं॥सर्वदानेषुयोमंत्रस्यकृतकारणात्॥कुरुते
यावतंनारीसानारीसुखभोगिनी॥रूपलावण्यसंयुक्तापुत्रपौत्रैःसमन्विता॥इहलोकेसुखं
वास्यात्यन्तेत्रैयज्ञयोगतिं॥व्रतस्यास्यप्रभावेनजातिस्मरतिपूर्विकां॥९८॥॥श्रीकृष्ण
उवाच॥॥इतिश्रुत्वादेवशर्मासर्वमृषिभाषितं॥एकमेत्यतत्पत्न्यैसभार्यांचव्यधान्वितः॥
कृत्वासर्वंयथोक्तंचसातापित्रोःफलंददौ॥व्रतस्यास्यप्रभावेनमाताचस्यस्वयोनितः॥
मृतानृपतिशार्दूलविमानवरमास्थिता॥दिव्यंमणिधरंरूपंलोभयतास्वर्गिभारत॥पितापि
तस्यमुक्तोरूपंश्रीत्याहिवबभूव॥दिव्यंदधरोरत्नादिव्यमाल्याम्बरान्वितः॥जगाम
ब्रह्मसदनंविमानेनार्कवर्चसा॥स्तूयमानःसुरगणैर्वनस्यास्यप्रभावतः॥॥कृष्ण
वाच॥॥एवंयःकुरुतेपार्थपंचम्युद्योपनंपरं॥सर्वपापविनिर्मुक्तोसगच्छेद्विष्णवेपदं॥॥९९॥

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

पुत्रपौत्रसमायुक्तो भुक्त्वा भोगान्मनोरथान्॥ रजोदोषविनिर्मुक्तौ पितृत्वस्य सम्
द्भवेत्॥ अल्पवित्तानुया नारी स्त्रीकल्पेनकारयेत्॥ भ प्राप्यचवानुज्ञामन्यथापर्व
भाग्भवेत्॥ विधवापिप्रकुर्वीत तद्दोषशमनार्थतः। अनुज्ञांप्राप्यपित्रादेः श्वश्रुरो
दः यापिवाआचार्यचसपत्नीकपरिध्याय्यथाविधि॥ पूजयेत्पायसंकृत्वा
स्त्रालंकारचंदनैः। ऋत्विजश्चतथापूज्याब्रह्मराक्षोवरूथती॥ गवः सप्तप्रदा
तव्याःसालंकाराः सदक्षिणाः॥ ऋग्वेदयाविप्रमुख्याश्चोक्तऋषयः प्रीयतामिति।
सघृतंक्षीरदातव्यंशर्करासहितमुत्तमं॥ भोक्तव्याऋषयसप्तयेचान्येब्रह्म
णादयः॥ स्वयंभुंजीतगन्धेन सुहृद्भिर्बंधुभिःसह॥ अनेनविधिनासम्यक्

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri/Sarayu Trust

व्रतं तद्विसमापयेत्॥एवंयः कुरुतेपार्थव्रतंऋषिसमुद्भवं॥सया=
तिश्चरमंलोकंयावंनिंद्राज्यतुर्दशयेपठंतीदमाख्यानंश्रृणुर्वं=
तिश्रद्धयान्विताः॥सर्वपापविनिर्मुक्तोसयातिपरमांग=
तिं॥भुक्त्वाभोगान्यशस्तेवीऋषिलोकेमहीयते॥११७॥

Kashi Maharani Collection, Ramnagar Fort, Varanasi